

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/94/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7823201432
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7823201432.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovvej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom u matky, zastúpeného v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny T., pochádzajúceho z matky R. K., N.. XX.XX.XXXX, C. A. B. XXX, C. Č. A. B. XX, a z otca Q. V., N.. X.X.XXXX, C. A. K.S. XXX/XX, S. N. C., v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 12P/123/2023-55 zo dňa 15.8.2023, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku II., III. a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka maloletého podala návrh na zverenie maloletého syna do jej osobnej starostlivosti a určenia výživného zo strany povinného otca.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Rožňava ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

I. Zveruje maloletého A. V., N.. XX.XX.XXXX, do osobnej starostlivosti matky R. K., N.. XX.XX.XXXX.

II. Otec Q. V., N.. XX.XX.XXXX, je povinný prispievať na výživu maloletého A. sumou 150,00 eur mesačne, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred, do rúk matky, počnúc dňom 01.01.2023.

III. Dĺžné výživné za obdobie od 01.01.2023 do 31.08.2023 v sume 1.200,00 eur, je otec povinný uhradiť matke do 30 dní od doručenia tohto rozsudku.

IV. Styk otca s maloletým neupravuje.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, aby bol zverený do osobnej starostlivosti matky. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti vychádzal z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a povinnosti každého rodiča usporiadať svoje pomery tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu nebolo ohrozené. Styk otca s maloletým synom neupravil, ponechal to na dohodu rodičov.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6, § 65 ods. 1, 2, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“).

III. Odvolanie, vyjadrenie účastníkov konania

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec. Uviedol, že vzhľadom na to, že momentálne pracuje len na dohodu o vykonaní práce a jeho príjem je vo výške 35,58 eura mesačne, nie je schopný uhrádzať výživné stanovené súdom a žiada o zníženie výživného.

6. Matka sa k podanému odvolaniu otca nevyjadrila.

7. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že navrhuje rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť vo všetkých výrokoch, pretože sleduje najlepší záujem maloletého dieťaťa.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez väznanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, a nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom a rozsudok zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP a v súlade s ustanovením § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho konania je rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, a to výroku II., ktorým určil vyživovaciu povinnosť otca vo výške 150 eur mesačne a s ním súvisiaci výrok III. o určení dlžného výživného.

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 234 ods. 2 CSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

12. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

13. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

14. Odvolací súd vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k názoru, že rozsudok bol vydaný predčasne bez zistenia skutočného stavu veci.

15. Súdom prvej inštancie bolo v rámci dokazovania zistené, že matka spolu s maloletým synom odišla zo spoločnej domácnosti s otcom maloletého v máji 2022. Otec maloletého jej do konca roka 2022 prispieval výživným na maloletého syna sumou vo výške 100 eur mesačne, sporadicky sa o syna zaujímal. Od januára jej na syna výživným neprispieva a o syna sa vôbec nezaujíma. K príjmovým pomerom matky bolo zistené, že býva v spoločnej domácnosti s rodičmi v prenajatom obecnom byte, je nezamestnaná, vedená v evidencii ÚPSVaR v T., jej príjmom sú len prídavky na dieťa vo výške 60 eur mesačne. Maloletý syn od septembra nastupuje do V. školy, s čím sú spojené zvýšené výdavky.

16. Otec maloletého žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou. Inú vyživovaciu povinnosť, okrem maloletého A., nemá. Otec mal založenú živnosť v oblasti prípravných prác k realizácii stavby a dokončovacích stavebných prác. Podnikateľskú činnosť ukončil 18.8.2022. Otec nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nepoberá žiadne dávky, ani príspevky. Bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie v období od 18.8.2022 do 31.12.2022. Vyradený z evidencie bol z dôvodu odchodu do členského štátu EÚ na obdobie dlhšie ako 15 dní. Otec v rámci odvolacieho konania predložil potvrdenie o tom, že pracuje na dohodu o vykonaní práce s príjmom v apríli 2023 vo výške 5,87 eura, v máji 2023 vo výške 3,50 eura, v júni vo výške 21,49 eura, v júli 2023 vo výške 0 eur.

17. Doposiaľ vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie je nedostatočné pre riadne určenie vyživovacej povinnosti zo strany otca. Súd prvej inštancie nezistil podrobne odôvodnené výdavky maloletého dieťaťa na stravu, hygienu, oblečenie, obuv, trávenie voľného času. Bolo zistené, že maloletý má problémy s trávením, z toho dôvodu musí mať varené jedlo, nesmie jesť biele pečivo a má predpísané lieky. V ostatnom výdavky na maloletého neboli zisťované. Vzhľadom na zdravotné problémy maloletého dieťaťa nebola ani matka maloletého dopytovaná, či má maloletý nárok na kompenzačné príspevky zo štátu na stravovanie. Z obsahu spisu zároveň vyplýva, že nebolo vykonané ani riadne šetrenie kolíznym opatrovníkom v mieste bydliska matky a otca za účelom zistenia rodinných, bytových a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa.

18. Súdom prvej inštancie neboli dostatočným spôsobom zistené ani majetkové a príjmové možnosti a schopnosti otca. Z obsahu spisu vyplýva, že otec podnikal v oblasti stavebných prác, pričom podnikanie ukončil 18.8.2022, kedy sa zaevidoval na úrade práce. Následne bol koncom roka 2022 z evidencie vyradený z dôvodu jeho odchodu do členského štátu EÚ na dobu dlhšiu ako 15 dní. Ďalej bolo zistené, že býva v rodinnom dome spolu s matkou. Takto vykonané dokazovanie je nedostatočné, nepreukazujúce reálnu možnosť otca dosahovať určitý príjem tzv. potencialitu jeho príjmu v súlade s ustanovením § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

19. Odvolací súd poukazuje na to, že v konaniach, ktoré sa riadia Civilným mimosporovým poriadkom, je súd povinný zistiť skutočný stav veci, a to aj v prípade, ak sú účastníci konania nečinní. Uplatňuje sa tu tzv. vyšetrovacia zásada, to znamená, že súd z úradnej moci je povinný vykonať všetky dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci. Súd sa nemôže uspokojiť s tým, že otec svoje majetkové a príjmové pomery dostatočne nepreukáže. Zároveň neboli dostatočným spôsobom ani zisťované majetkové a príjmové pomery na strane matky, ktorá sa o dieťa osobne stará, ani úroveň starostlivosti o dieťa zo strany matky, keďže ide o prvé rozhodnutie súdu o úprave rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Je nutné konštatovať, že kolízny opatrovník, ktorý v tomto konaní dieťa zastupuje, nevykonal šetrenie v domácnosti matky, ani otca a dieťa ani reálne nevidel. Napriek skutočnosti, že proti výroku súdu prvej inštancie o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti matky nebolo podané odvolanie, súd je povinný zistiť skutočný stav veci a musí mať preukázané, že takéto rozhodnutie je v prospech maloletého dieťaťa, čo v tomto konaní zistené nebolo.

20. Pri skúmaní potenciality príjmu povinného rodiča musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Súd je povinný v súlade s vyšetrovacou zásadou, ktorá sa uplatňuje v civilnom mimosporovom konaní, aktívne zisťovať, z akého dôvodu sa povinný vzdal výhodnejšieho zamestnania, teda v tomto prípade, z akého dôvodu ukončil otec maloletého živnosť. Zároveň musí zisťovať jeho vzdelanie, doterajšie pracovné skúsenosti a jeho zdravotný stav na účelom jeho uplatnenia sa na trhu práce. Z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste bydliska otca si súd vyžiada zoznam aktuálne voľných pracovných ponúk (s uvedením výšky predpokladaného príjmu), v oblasti v ktorej otec pracoval alebo pre ktorú má dosiahnuté vzdelanie a pracovné skúsenosti.

Zároveň musí zisťovať, či si povinný prácu aktívne hľadá, o čom by mal súd predložiť dôkazy, ako aj dôvody, pre ktoré bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie.

21. Až po doplnení dokazovania v naznačenom smere a zistení skutočného stavu veci bude môcť súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodnúť.

22. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode., najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

23. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenie § 24, § 25, § 26 sa použijú primerane.

24. Podľa § 225 ods. 1 CSP, ak nerozhodol súd v rozsudku o niektorej časti predmetu konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže strana do 15 dní od dourčenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie. Súd môže rozsudok, ktorý nenadobudol právoplatnosť, doplniť aj bez návrhu.

25. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené zákonné ustanovenia dáva do pozornosti súdu prvej inštancie potrebu rozhodnúť o celom predmete konania, teda aj o tom, kto bude maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).